

Sarajevo, 19.11.2018. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.11.2018.- 16.11.2018.

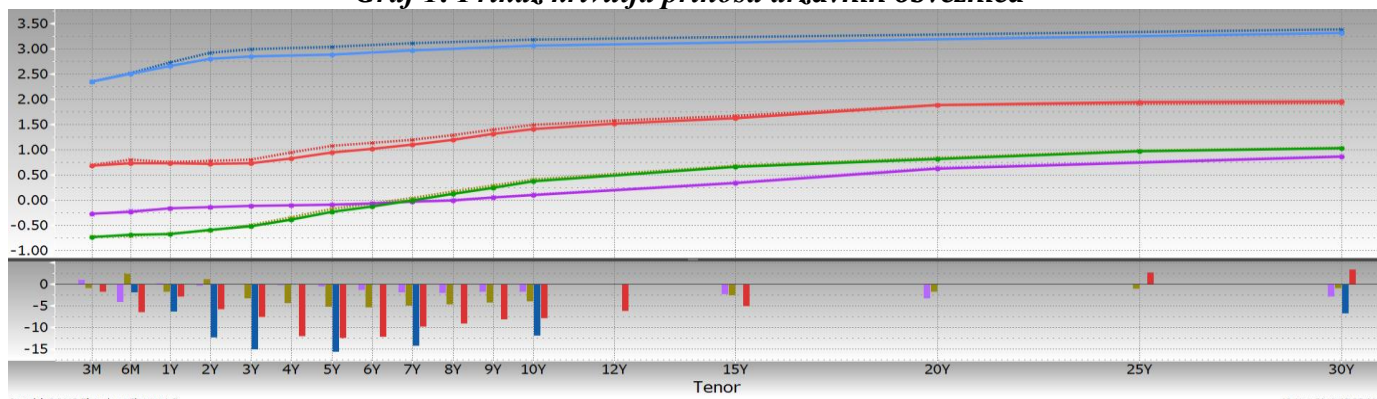
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	9.11.18		16.11.18		9.11.18		16.11.18		9.11.18		16.11.18		9.11.18		16.11.18	
2 godine	-0,60	-	-0,59	↗	2,92	-	2,80	↘	0,78	-	0,72	↘	-0,14	-	-0,14	→
5 godina	-0,18	-	-0,23	↘	3,04	-	2,88	↘	1,07	-	0,95	↘	-0,08	-	-0,09	↘
10 godina	0,41	-	0,37	↘	3,18	-	3,06	↘	1,49	-	1,41	↘	0,12	-	0,10	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	9.11.18	-	16.11.18
3 mjeseca	-0,699	-	-0,706
6 mjeseci	-0,713	-	-0,689
1 godina	-0,633	-	-0,655

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.11.2018. godine (pune linije) i 09.11.2018. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Europsko tržište je proteklog tjedna bilo pod utjecajem iščekivanja revidiranja nacrtu proračuna Italije, koji je Europskoj komisiji (EK) poslan 13. studenoga, kao i pod utjecajem zbivanja u Velikoj Britaniji u vezi sa Brexitom. Na osnovi izjava zvaničnika Vlade Italije, odgovor EK podrazumijeva da se ključni detalji proračuna nisu mijenjali u usporedbi s provorbitnim prijedlogom iz listopada (ciljana razina deficita od 2,4% GDP-a i prognozirani gospodarski rast od 1,5%). Navedeno je povećalo špekulacije da bi EK mogla prvi put poduzeti korake ka financijskom sankcioniranju ove članice EU zbog nepoštivanja dogovorenih ciljeva. Povećane neizvjesnosti su utjecale na rast potražnje za sigurnijim obveznicama, pa su prinosi njemačkih obveznica srednjeg i dužeg roka dospijeća smanjeni za 4-5 baznih bodova u odnosu na prethodni tjedan. Istodobno, prinosi italijanskih obveznica su povećani, s tim da je oštar rast prinosa od 38 baznih bodova zabilježen kod dvogodišnjih obveznica, prinos petogodišnjih obveznica je povećan za oko 20 baznih bodova, dok je najmanji rast od 9 baznih bodova zabilježen kod desetogodišnjih italijanskih obveznica. Pored navedenog, u promatranom razdoblju je objavljen drugi preliminarni podatak, kojim je potvrđen prethodni podatak da je eurozona u trećem tromjesečju zabilježila veoma blagi tromjesečni rast od 0,2%, dok je gospodarski rast Njemačke u ovom razdoblju zabilježio negativne vrijednosti, prvi put od početka 2015. godine. Ekonomski institut IFW iz Njemačke je objavio da

prognoze Vlade Njemačke da će rast GDP-a ove zemlje u tekućoj godini iznositi 1,8% više nisu ostvarive zbog ovako loših pokazatelja za treće tromjesečje.

Glavni ekonomista ECB-a Praet je izjavio da će ECB nastaviti da podržava gospodarstvo eurozone i nakon okončanja programa kupovina obveznica krajem ove godine, putem reinvestiranja dospijevajućih obveznica, kao i putem dobro utvrđenog stava o pitanju očekivanja kretanja kamatnih stopa kroz buduće smjernice. U svakom slučaju, Praet je dodao da se svi instrumenti monetarne politike mogu prilagoditi, kako bi se osiguralo da se inflacija kreće ka ciljanoj razini na održiv način. Također, o mogućnosti da Italija bude razlog da se odgodi ukidanje programa kupovina obveznica, Praet je izjavio da ovaj program nije napravljen kako bi podržao neku određenu zemlju. O pitanju obustave programa kupovina obveznica predsjednik ECB-a Draghi je dao sličnu izjavu, ali je upozorio da bi inflacija mogla rasti sporije nego što se ranije očekivalo. Također, usljed usporenja gospodarskoga rasta eurozone, upozorio je na povećanu neizvjesnost budućih izgleda, ali da ne vidi razlog da se očekuje zaustavljanje ekspanzije rasta.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP – EZ (tromjesečno) 2. prelim. podatak	III tromjesečje	0,2%	0,2%	0,4%
2.	GDP – Njemačka (tromjesečno) 2. prelim. podatak	III tromjesečje	-0,1%	-0,2%	0,5%
3.	GDP – Nizozemska (tromjesečno) 2. prelim. podatak	III tromjesečje	0,6%	0,2%	0,7%
4.	Stopa inflacije – EZ (final.)	LISTOPAD	2,2%	2,2%	2,1%
5.	Zaposlenost – EZ (tromjesečno) prelim.	III tromjesečje	-	0,2%	0,4%
6.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	LISTOPAD	-	3,7%	3,7%
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	RUJAN	0,3%	0,9%	1,1%
8.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	RUJAN	0,5%	1,3%	-0,8%
9.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	RUJAN	16,3	13,4	16,8
10.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	RUJAN	-	1,27	2,49
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	RUJAN	-	2.331,3	2.326,6
12.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	RUJAN	-	-0,7%	4,5%
13.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G)	RUJAN	-	-0,8%	2,2%
14.	ZEW indeks povjerenja investitora – Njemačka	STUDENI	-26,0	-24,1	-24,7

SAD

Financijsko tržište SAD je bilo zatvoreno u ponedjeljak zbog praznika. Prinosi američkih obveznica su tijekom proteklog tjedna bilježili značajno smanjenje u odnosu na prethodni. Ovakva kretanja su potaknuta povećanom tražnjom za sigurnijom aktivom, zbog događaja u Velikoj Britaniji i Italiji. Ova zbivanja su značajno utjecala i na rast vrijednosti USD u odnosu na EUR i druge valute trgovinskih partnera te je tečaj EURUSD tijekom proteklog tjedna smanjen na najnižu razinu u posljednjih 17 mjeseci. Objavljivanje podatka o povećanju indeksa potrošačkih cijena je dalo doprinos očekivanjima da će Fed još jednom do kraja ove godine povećati referentnu kamatnu stopu i još dva puta u prvoj polovici naredne godine.

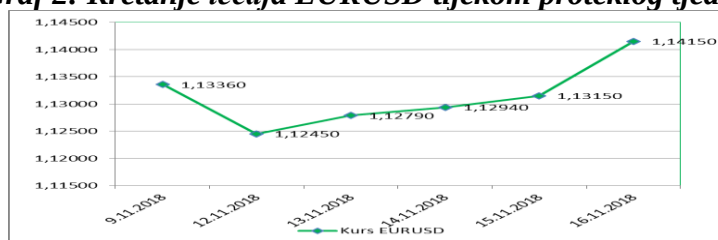
Predsjednik Fed-a Powell je izjavio tijekom proteklog tjedna da je zadovoljan s trenutnim stanjem američkog gospodarstva te da uzima u obzir rizike kako presporog tako i prebrzog povećanja kamatnih stopa. Također, Powell je istaknuo da je važno da se bilanca stanja vrati na manju veličinu te je dodao da Fed još uvijek ne zna koja je ravnoteža bilance stanja.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks potrošačkih cijena (G/G)	LISTOPAD	2,5%	2,5%	2,3%
2.	Indeks potrošačkih cijena bez hrane i energenata (G/G)	LISTOPAD	2,2%	2,1%	2,2%
3.	Zarade zaposlenih po jednom radnom satu (G/G)	LISTOPAD	-	0,7%	1,1%
4.	Zarade zaposlenih po jednom radnom tjednu (G/G)	LISTOPAD	-	0,9%	0,8%
5.	Indeks cijena uvezenih roba i usluga (G/G)	LISTOPAD	3,3%	3,5%	3,1%
6.	Indeks cijena izvezenih roba i usluga (G/G)	LISTOPAD	-	3,1%	2,7%
7.	Indeks industrijske proizvodnje (M/M)	LISTOPAD	0,2%	0,1%	0,2%
8.	Iskorištenost kapaciteta	LISTOPAD	78,2%	78,4%	78,5%
9.	Indeks proizvodnje prerađivačkog sektora	LISTOPAD	0,2%	0,3%	0,3%
10.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Njujorka	STUDENI	20,0	23,3	21,1
11.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Filadelfije	STUDENI	20,0	12,9	22,2
12.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Kansas S.	STUDENI	11	15	8
13.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10.STUDENOG	213.000	216.000	214.000

USD je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR te je tečaj EURUSD povećan s razine od 1,1336 na razinu od 1,1415, što na tjednoj razini predstavlja rast od 0,70%.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Protekli tjedan je obilježen usvajanjem prijedloga sporazuma o Brexitu, koji je predložila premijerka May, od strane Vlade Velike Britanije. Međutim, kako ova odluka nije bila jednoglasna, neposredno po usvajanju prijedloga sporazuma, nekoliko ministara Velike Britanije je podnijelo ostavke. Tajnik za Brexit Raab kao i ministrica rada i mirovina Esther McVey su podnijeli ostavke i izjavili da ne mogu da podrže sporazum. Raab je istaknuo da pored svega ne može da se pomiri s uvjetima predloženog sporazuma, uzimajući u obzir obećanja koja su dana državi u manifestu na posljednjim izborima. Prema njemu, ovo je, u osnovi, pitanje povjerenja javnosti. Ostali ministri su, također, pratili ove ostavke te je tijekom proteklog tjedna ukupno pet ministara podnijelo ostavku. Pored ovih okolnosti, nekoliko torijevaca je zahtijevalo da se izglasa nepovjerenje premijerki May. Časopis Economist je objavio vijest da će u sadašnjim okolnostima biti veoma teško da premijerka May dobije podršku Parlamenta za plan za Brexit. Naime, usvojeni prijedlog sporazuma za Brexit treba da usvoji EU, o čemu će se raspravljati na samitu EU koji je zakazan za 25. studenoga, nakon čega bi ovaj sporazum trebao biti prihvaćen i od strane Parlamenta Velike Britanije. Financijsko tržište je reagiralo na ovakve okolnosti te je tako raspon kamatnih stopa između desetogodišnjih obveznica Velike Britanije i SAD proširen na 175 baznih bodova, što je najviše od 1984. godine. Njemački ministar za europska pitanja Roth je o pitanju stanja u Velikoj Britaniji istaknuo da je u pitanju Brexit tragedija, koja je veoma depresivna. Kancelarka Merkel je dogovor pozdravila i istaknula da je zadovoljna što je nakon dugih pregovora, koji nisu bili laki, dan prijedlog. Glavni pregovarač EU za Brexit Barnier je istaknuo da bi se mogle pojaviti neke poteškoće o pitanju zahtjeva Velike Britanije da održi pristup internim sigurnosnim bazama EU, prema diplomatskoj noti koja je poznata Financial Timesu. Trenutna verzija sporazuma o Brexitu ne ostavlja prostor za pregovore o suradnji Velike Britanije s Europolom, s EU agencijom za provođenje zakona, kao ni s Eurojust. Prema Financial Timesu Barnier je predložio produženje tranzicijskog razdoblja Brexita do kraja prosinca 2022. godine, pri čemu bi Velika Britanija tijekom ovog razdoblja mogla da učinkovito nastavi s članstvom u bloku, ali bez prava glasa.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	LISTOPAD	-	20.200	23.200
2.	Prosječne tjedne zarade s bonusima (tromje.)	RUJAN	3,0%	3,0%	2,8%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	RUJAN	4,0%	4,1%	4,0%
4.	Inflacija (G/G)	LISTOPAD	2,5%	2,4%	2,4%
5.	Maloprodaja (G/G)	LISTOPAD	2,8%	2,2%	3,3%
6.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G)	LISTOPAD	9,6%	10,0%	10,5%
7.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	LISTOPAD	3,1%	3,3%	3,1%
8.	Indeks cijena kuća (G/G)	RUJAN	3,2%	3,5%	3,1%

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast s razine od 0,87374 na razinu od 0,88960, dok je tečaj GBPUSD smanjen s razine od 1,2972 na razinu od 1,2834.

JAPAN

Prošlog tjedna objavljeni su **preliminarni podaci za treće tromjesečje tekuće godine koji su pokazali da je gospodarstvo Japana u ovom razdoblju zabilježilo očekivanu kontrakciju od 0,3% na tromjesečnoj razini, što je lošiji podatak od prethodno zabilježene ekspanzije od 0,8%**. Promatrano na godišnjoj razini, japansko gospodarstvo je, također, zabilježilo kontrakciju od 1,2%, dok je prethodno zabilježen rast od 3,0%. Na sastanku Savjeta za ekonomsku i fiskalnu politiku (CEFP) premijer Japana Abe je pozvao na novi program javne potrošnje koji za cilj ima poticanje gospodarstva. Naime, očekuje se da će realizacija planiranog programa početi u prvoj polovici naredne fiskalne godine koja počinje u travnju te će se fokusirati na jačanje infrastrukture. Prema prognozama JPMorgan Chase&Co i BNP Paribas prinosi na japanske državne obveznice s dospijecem od 20 godina bi mogli bilježiti rast na 0,75% do kraja ove godine, što bi bila najveća razina ovih prinosa od veljače 2016. godine.

BoJ je proteklog tjedna priopćila da posjeduje 553,6 bilijuna JPY (4,9 bilijuna USD) u neto aktivima, uglavnom u državnim obveznicama, što premašuje veličinu japanskog GDP-a. Naime, BoJ je postala druga središnja banka na svijetu nakon Središnje banke Švicarske i prva među zemljama članicama G7 koja posjeduje više sredstava od ekonomije koju pokušava stimulirati.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP (Q/Q) P	III tromjesečje	-0,3%	-0,3%	0,8%
2.	GDP (G/G) P	III tromjesečje	-1,0%	-1,2%	3,0%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	LISTOPAD	2,8%	2,9%	3,0%
4.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	RUJAN	-0,4%	-1,1%	0,4%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	RUJAN	-	-2,5%	-2,5%
6.	Indeks iskorištenosti kapaciteta (M/M)	RUJAN	-	-1,5%	2,4%
7.	Porudžbine strojnih alata (G/G) P	LISTOPAD	-	-1,1%	2,9%

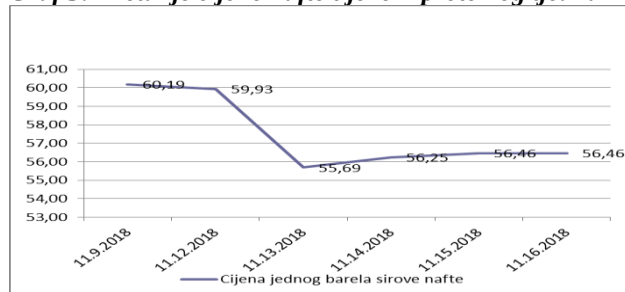
JPY je tijekom proteklog tjedna blago aprecirao u odnosu na EUR te je tečaj EURJPY zabilježio smanjenje s razine od 128,99 na razinu od 128,82. JPY aprecirao i u odnosu na USD te je tečaj USDJPY zabilježio pad s razine od 113,83 na razinu od 112,83.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 60,19 USD (53,10 EUR). Cijena nafte je početkom proteklog tjedna bilježila smanjenje te je prvi put od kraja prošle godine zabilježila razinu ispod 60 USD po barelu. Predsjednik SAD Trump je izjavio da se nada da Saudijska Arabija i OPEC neće smanjivati proizvodnju nafte. Prema njegovom mišljenju cijene ovog energenta bi trebalo da budu još niže na osnovi trenutne ponude. Snažan pad cijene nafte na najnižu razinu u posljednjih godinu dana zabilježen je u utorak, nakon što je u prognozama OPEC-a navedeno da je smanjen prognozirani rast tražnje za ovim energentom za narednu godinu, pa su za tekuću godinu ove prognoze smanjene na 1,29 milijuna barela dnevno, dok je srpnju očekivana razina od 1,45 milijuna barela nafte na dnevnoj razini. Nakon 20 dana pada, cijena nafte je polovicom proteklog tjedna zabilježila povećanje usljed jačanja signala da OPEC i njihovi saveznici razmatraju da smanje proizvodnju ovog energenta već naredne godine. Nakon toga blagi rast cijene nafte je nastavljen usprkos objavljivanju informacije da su američke zalihe ovog energenta povećane na tjednoj razini za 10,3 milijuna barela (očekivano povećanje za 3,8 milijuna barela). Utjecaj na rast cijene nafte imala su očekivanja o tome da će Rusija i zemlje članice OPEC-a smanjiti ponudu nafte tijekom naredne godine.

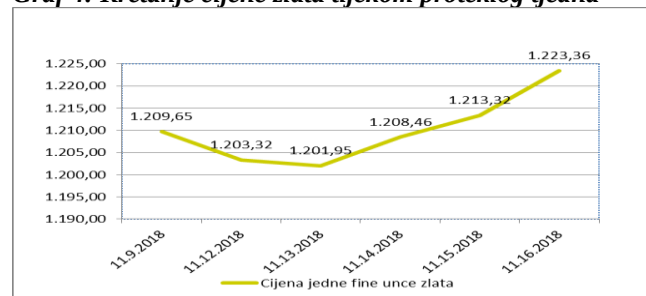
Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte ostala je nepromijenjena u odnosu na razinu zabilježenu u četvrtak te je iznosila 56,46 USD (49,46 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.209,65 USD (1.067,09 EUR). Početkom proteklog tjedna cijena jedne fine unce zlata je smanjena na najnižu razinu u posljednjih mjesec dana pod utjecajem snažne aprecijacije USD, a koja je rezultat političkih neizvjesnosti u Europi i Velikoj Britaniji. Pad cijene zlata nastavljen je i u utorak, a promjena kretanja cijene je uslijedila nakon što su objavljeni optimistični podaci o indeksu potrošačkih cijena u SAD-u, koji upućuju na ubrzan tempo rasta cijena u najvećem svjetskom gospodarstvu, a time i na brži tempo rasta njihovih kamatnih stopa. Cijena zlata je do kraja tjedna nastavila da bilježi rast pod utjecajem zabrinutosti investitora vezano za zbivanja u Velikoj Britaniji. Nakon što je polovicom proteklog tjedna postignut dogovor o sporazumu o Brexitu, već narednog dana je došlo do neočekivano većeg broja ostavki zvaničnika ove britanske Vlade. Na kraju tjedna su pad prinosa američkih državnih obveznica i pesimistične izjave pojedinih zvaničnika Feda doprinijeli nastavku trenda rasta cijene ovog plemenitog metala te je u petak cijena jedne fine unce zlata zabilježila dnevni rast od 0,83%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.223,36 USD (1.071,71 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.